

MUZEUM PRŮMYSLOVÝCH ŽELEZNIC

Na stovku železničních vozidel, z toho 45 lokomotiv, uvidíte ve zbýšovském Muzeu průmyslových železnic. A mnoho z nich můžete okusit na vlastní kůži – každou prázdninovou sobotu a ve vybrané dny vyrážejí na úzkokolejnou trať mezi Zbýšovem, Babicemi a Zastávkou. Vagonky táhnou parní i dieselové mašiny a pro odvážnější je k dispozici i pravý důlní vlak, který vám vytřepe duši z těla, ale za to si uděláte obrázek, jakou cestu museli a leckde stále podnikají horníci, kteří jeli/jedou na šichtu. Ve vozovém parku najdete například „páru“ Henschel z roku 1913 nebo elektrickou lokomotivu Siemens z roku 1908. Pro obdivovatele techniky je výlet do MPŽ na celý den, děti to zde milují. Nebojte se na jednotlivé stroje zeptat, pro ty, kteří je opečovávají, jsou středobodem života.

Parta nadšenců se v místě bývalého areálu dolů Jindřich I, Jindřich II a Antonín usadila v roce 2004, samotný spolek však vznikl již v roce 1991. Od roku 2005 pomalu budovali koleje směrem k Zastávce a přitom pro ně hledali poklady. Nacházejí je po celé České republice ve zrušených lomech, cihelnách a jiných úzkorozchodných drahách. Kromě toho, že členové spolku vdechli život spoustě lokomotiv a vagonů, oživil i zdejší hornickou minulost. Z obřího důlního areálu totiž koleje už vedly, a to od roku 1862 a byly samozřejmě určeny k přepravě vykutaného uhlí z dolů Jindřich a Antonín. Pánové z MPŽ hodinami brigád a víkendových šicht vlečku za podpory Zbýšova, Babic a Zastávky zrevitalizovali, rozchod kolejí byl změněn z 1435 mm na 600 mm a jejich sen byl na světě.

Vydáno u příležitosti akce S párou za horníky 2021.

www.mikroregionkahan.cz

HALDA DOLU FERDINAND BABICE U ROSIC

UŽIJTE SI KAHAN!

www.mikroregionkahan.cz

SKRYTÝ OSTRÝ KOPEC

Ať se k Babicím dotouláte z kteréhokoliv směru – kolem kolejí od Zastávky, Zbýšova či od rosické obory mladičkou lipovou alejí – nemůžete ani v jednom případě minout někdejší centrum babického průmyslu – bývalý důl Ferdinand. Dnes jej připomíná poměrně prudký kopec v blízkosti úzkokolejky, který se náhle vypíná nahoru. To je takzvaná halda, tedy navršená vykopaná hlušina. Když si dáte krátký ale ostrý výstup ve stopách bývalého dopravníkového pásu, čekají vás krásné výhledy. Uvidíte směrem k Dražanské vrchovině do dále široké. Nejkrásněji je tu paradoxně v chladných měsících, kdy na stromech není listí a ty výhledy jsou skvělé. Pokud s sebou budete mít malé děti, tak si je pečlivě hlídejte, halda se na úplném vršku mění v příkrý sráz. Ve spodní části haldy, která se léty změnila v březový háj, je místo na posezení a děti si zde vyhraji se stavbou mechových domečků. Na některých místech ale stále neroste nic a zem je tu černá jako viks. Halda byla dříve mohutnější, část jí zmizelo zpět pod zem při zasypávání dolu.

Z HISTORIE FERDINANDA

Černé uhlí horníci tahali z „Ferdinandky“ mezi léty 1856–1955, a to z hloubky bezmála 800 metrů. Babický důl zarazila společnost Rytíř Herring a byl to první kolmý důl v rosické oblasti. Sloje, které vydávaly nej kvalitnější uhlí z celého revíru, dosáhly mocnosti až šest metrů a hlavní jámu tvořilo osm pater. Byla napojena na sousední jámy Jindřich a Julius a na dalších štol. Po druhé světové válce bylo v areálu dolu vybudováno vězeňské zařízení pro německé zajatce, po roce 1948 byli na práci do dolu posíláni také političtí vězni. V roce 1955 byla těžba z dolu Ferdinand svedena na důl Julius. Od této doby sloužila šachta Ferdinand až do konečné likvidace dolu v červenci 1992 jako výdušná jáma. Důl nesl jméno po správci dolů Ferdinandovi Rittlerovi, zdejší havířinu zmodernizoval a zorganizoval. Zajímavostí je, že jeho dcera Mathilde Ernestine si vzala Mořice Bauera, předsedu zbýšovského těžírstva Lásky Boží. Jejich potomci od hornictví přešli k cukrovarnictví a vybudovali takzvanou Bauerovu rampu v Brně, kde dnes stojí výstaviště.

VZDUŠNÉ SPOJENÍ BABICE–ZASTÁVKA

V roce 1910 byl důl Ferdinand spojen visutou lanovou dráhou s dolem Julius v Zastávce. Lanovka přepravovala z dolu Ferdinand uhlí ke zpracování na uhelném prádle, kde bylo tříděno na kovářské uhlí a další druhy a také zpracovávalo na brikety, takzvané „zastávecké bulky“. Zpět na Ferdinanda byla dopravována škvára, hlušina a kamení z prádla na babickou haldu. Když se projdete po kolejích Muzea průmyslových železnic směrem k Zastávce uvidíte pozůstatky patek lanovky. Šla k zemi v 70. letech, i když po velkém bombardování Babic na konci druhé světové války to vypadalo, že už se nevzpamatuje.

SKRYTÉ PŘÍBĚHY

Do dob velkých hornických stávek ve 20. letech 20. století vás vezme interaktivní pátrací hra Malý stávkokaz. Stačí vám chytrý telefon a v něm stažená aplikace Skryté příběhy. Mezi Babicemi a Zastávkou plníte řadu úkolů, tipujete a hlavně pomáháte malému Vaškovi najít svého tatku a porodní bábu, protože chlapcova maminka rodí. Jenže horníci – a jeho táta je mezi nimi – stávkují za vyšší mzdy a je to tak divoké, že musela být povolána armáda... S hrou Malý stávkokaz se zabavíte až tři hodiny, našlapete zhruba osm kilometrů a dozvíte se mnoho zajímavostí z havířské historie Rosicko-Oslavanska.

KRÁTCE O BABICÍCH

Nejstarší zpráva pochází z roku 1228, patřily různým majitelům, později spadaly pod rosické panství. Od pradávna se zdejší lidé živili zemědělstvím a statky tvořily podkovitou náves, což je patrné dodnes. Naprostý obrat nastal s rozmachem hornictví a zaražením dolu Ferdinand. Jeho štol mimo jiné pomohly zdejším zachránit si život, když obec na úplném konci druhé světové války postihly kruté boje. Určitě si při svém výletě zajděte odpočinout na babickou náves, kde můžete obdivovat kapličku sv. Antonína Paduánského.

